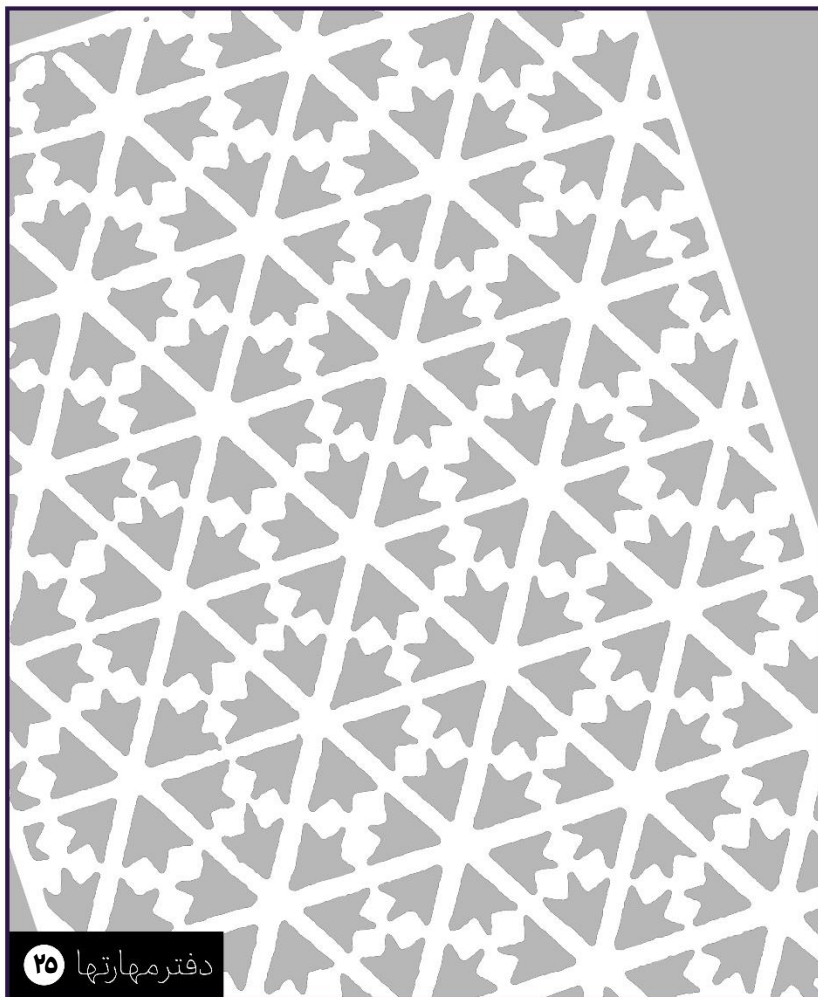

روش بیان احکام

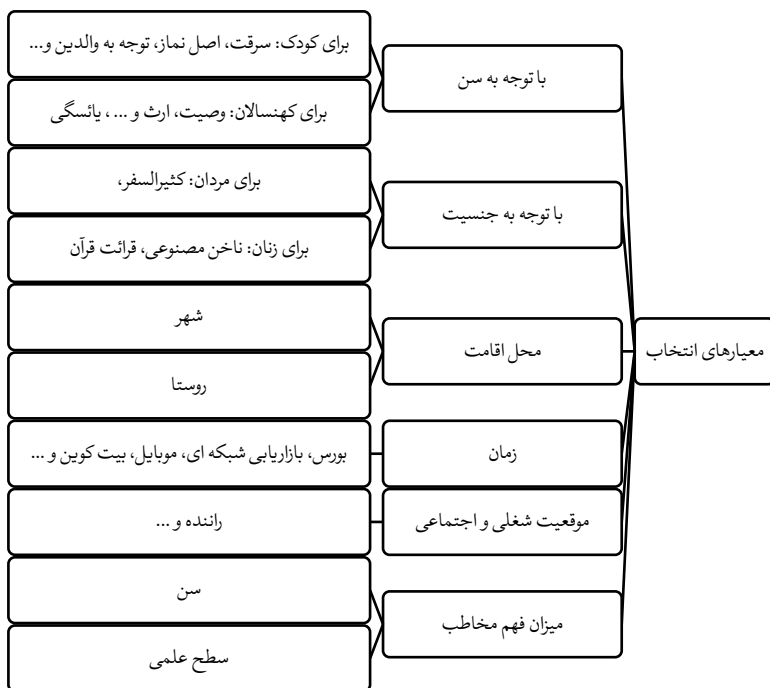
مدرسه علمیه امراللهی بسم الله الرحمن الرحیم

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

فصل اول انتخاب احکام

۵۲ باب فقهی وجود دارد که باید فتاوی مناسب با مخاطب را انتخاب کرده و بیان کنیم.

معیارهای انتخاب

فصل دوم مطالعه دقیق و انتخاب مسائل ضروری

فوائد مطالعه

- ۱- کسب اعتماد به نفس؛ خودتان احساس قدرت می کنید.
- ۲- جلب اطمینان مخاطب؛ مخاطب اگر ببیند شما اهل مطالعه احکام هستید اطمینان می کنید. اهل گفتن «نمی دانم» باشید چون ایجاد اطمینان می کند و مخاطب می فهمد که اگر به چیزی مطمئن نباشد نمی گوید. البته بیش از حد نباید باشد که مخاطب احساس کند که اصلاً اهل مطالعه نیستید.
- ۳- تسلط بر فهرست و احاطه بر محتوای رساله به صورتی که سریع می توانید مراجعه کنید.
- ۴- تحقیق شقوق کنید. یکی از صورتهای مسئله محل پرسش اوست ولی صورتهای دیگر را نمی داند. بنابراین با تحقیق شقوق او را مطلع میکنی.

فصل سوم تنظیم و دسته بندی

شیوه های دسته بندی

- ۱) خوشه ای؛ نموداری؛ بخش زن باردار و زن شیرده

- ۲ پرسشی؛ مطرح کردن یک پرسش مبتلی به در جامعه
- ۳ عنوانی؛ لباس (احرام، آخرت) ناخن (کشیف، مصنوعی، لاک، خون مردگی، مس نجاست مانند میت با ناخن)، موبایل (چک کردن موبایل فرزند، استفاده از وی فای، صحبت با نامحرم و...)
- ۴ تلفیقی؛ تلفیقی از نموداری، پرسشی، عنوانی

فصل چهارم خلاصه نویسی

با توجه به اهمیت دقت در بیان مسائل شرعی، مطالبی که احتمال می‌دهید فراموش کنید را به صورت خلاصه حتما بنویسید.

بایدها و نبایدها در بیان احکام

بایدها

- ۱ ساده‌گویی؛ قلمبه سلمبه حرف زدن اصلا نشانه فضل نیست اگرچه در گذشته تا حدودی بود. البته بعضی کلمات باید خودشان گفته شود چون توضیحش طولانی است؛ مانند حد ترخص (صدای اذان)، احراز (یقین یا حجت شرعی)، مشکل (احتیاط واجب)
- ۲ استفاده از جملات کوتاه و روان؛

۳) رعایت اصل تبشیر؛ مطالب به گونه‌ای مطرح شود که مردم به دین علاقمند شوند. نه به این معنا که حکم خدا گفته نشود. بلکه اگر جایی هست که حتی اگر حکم خدا گفته شود هیچ فایده‌ای ندارد. از مثالهای «اصل تبشیر» شباهت فضله موش و فضله سوسک است که اگر بگویی ممکن است فضله سوسک باشد نجس کننده نیست ولی فضله موش نجس کننده است. در این صورت خیلی از کارها راه می‌افتد.

به این معنا نیست که احکام را بخاطر تعبدی بودن نباید گفت بلکه می‌گوییم و در مورد معارف و مبانی احکام بحث می‌کنیم و ... دنبال خراب کردن کار و زندگی مردم نباشید مثلاً یک بار در کشتارگاه دیدید که حیوانی اشتباه ذبح شده است، شما یقین ندارید که بقیه هم همین گونه ذبح شده است بنابراین حلال است بر فرض شبهه شدن برای خودتان، نیاز نیست که به سایرین گفته شود.

۴) استفاده از مثال بر اساس نیاز مخاطب؛ مانند فاصله‌ها و ادوات موجود در اختیار مخاطبان

۵) استفاده از ابزار کمک آموزشی؛ تخته و کلیپ و ...

۶) استفاده از جاذبه‌های هنری؛ شعر، داستان، بازی، نمایش

۷) پرسش؛ جمع‌آوری پرسش‌ها و احکام مورد نیاز مردم، یا اینکه شما از مردم بپرسید مخصوصاً از احکامی که خودتان برای مردم تبیین کرده‌اید.

۸) جبران و رفع اشتباه؛ یعنی اگر مسئله را اشتباه گفتید می‌بایست به همه آنها اطلاع دهید.

۹) برای یادگیری احکام حتما از محضر استاد استفاده کنید.

۱۰) مباحثه احکام بگذارید؛ تحریرالوسیله، عروه، رساله فارسی، استفتائات (جذاب‌تر از بقیه)، گوش دادن برنامه‌هایی مانند زمزم احکام و ...

۱۱) بایستی از دغدغه‌های ذهنی شما کسب اطلاعات در مورد احکام باشد.

۱۲) از بیان حکم خدا خجالت نکشید.

نبایدها

۱. پرهیز از مسائل شک برانگیز که باعث وسواس می‌شود. «حتی اگر سرمویی

خشک باشد ...» «اگر مگس روی نجاست نشست و ...»

۲. پرهیز از استدلالهای فقهی؛ «برائت، شبهه موضوعیه و ...» اگرچه برخی

حکمتها گفتنی است مثلا حجاب. بیان برخی آیات و روایات هم مناسب

هستند.

۳. پرهیز از بیان فلسفه‌ها و احکام پیچیده

۴. پرهیز از بیان تفاوت فتاوی؛ فتاوی مراجع مراجعین را بیان کنید. (مقام

معظم رهبری، آیت الله مکارم، آیت الله سیستانی). اگر فتاوی مشهور را

می دانید و از فتوای مرجع مخاطب اطلاع ندارید اغراء به جهل نکنید، بلکه بگویید نظر مشهور این است و نظر مرجع شما را نمی دانم.

نکات پراکنده

- ۱- حتما برای مشاوره دادن، احکام را خوب بدانید. گاهی اوقات برخی توصیه های روانشناسی با مسائل احکام پیوند زیادی دارد. مانند موسیقی و حق همسر و ...
- ۲- بنای مبلغ بر انتقال احکام باشد حتما.
- ۳- مبلغان دیگر را خراب نکنید که در واقع خود را خراب کرده اید.
- ۴- اهل گفتن «نمی دانم» باشید.
- ۵- وسط منبر به پرسشهای احکام جواب ندهید مگر اینکه یکی دو تا سوالها پاسخ کوتاهی داشته باشد و مسئله خاصی مانند امور جنسی یا مربوط به بانوان نباشد. برای متوجه ساختن سایرین هم خوب است. چه بسا پاسخ سوال بسیار سخت باشد و موجب شبهه در ذهن دیگران باشد.
- ۶- تعبد را تقویت کنید.

احراز مسند افتا و تربیت انسانهای صالح برای افتا،
تربیت مدرّس،
انجام تحقیقات برای پیشرفتهای علمی،
مسأله‌ی قضا در جامعه
و مسأله‌ی تبلیغ؛
این پنج مأموریت، کاری است که دم دست است.
البته حوزه کارهای دیگر هم دارد و خیل از کارهای
مهم را میتواند و باید انجام بدهد؛ ولی این پنج
مأموریت، دم دسته و حتمی است.

۱۳۶۹/۱۱/۰۴ دیدار مجمع نمایندگان طلاب و فضلای حوزه علمیه قم

مدرسه علمیه امرالهی^(ه)

قم - بلوار شهید آیت الله صدوق رحمته علیه کوچه ۲۱/۱

www.meamr.ir | @meamr

۳۲۹۴۴۸۵۷ - ۳۲۹۰۳۴۲۳